

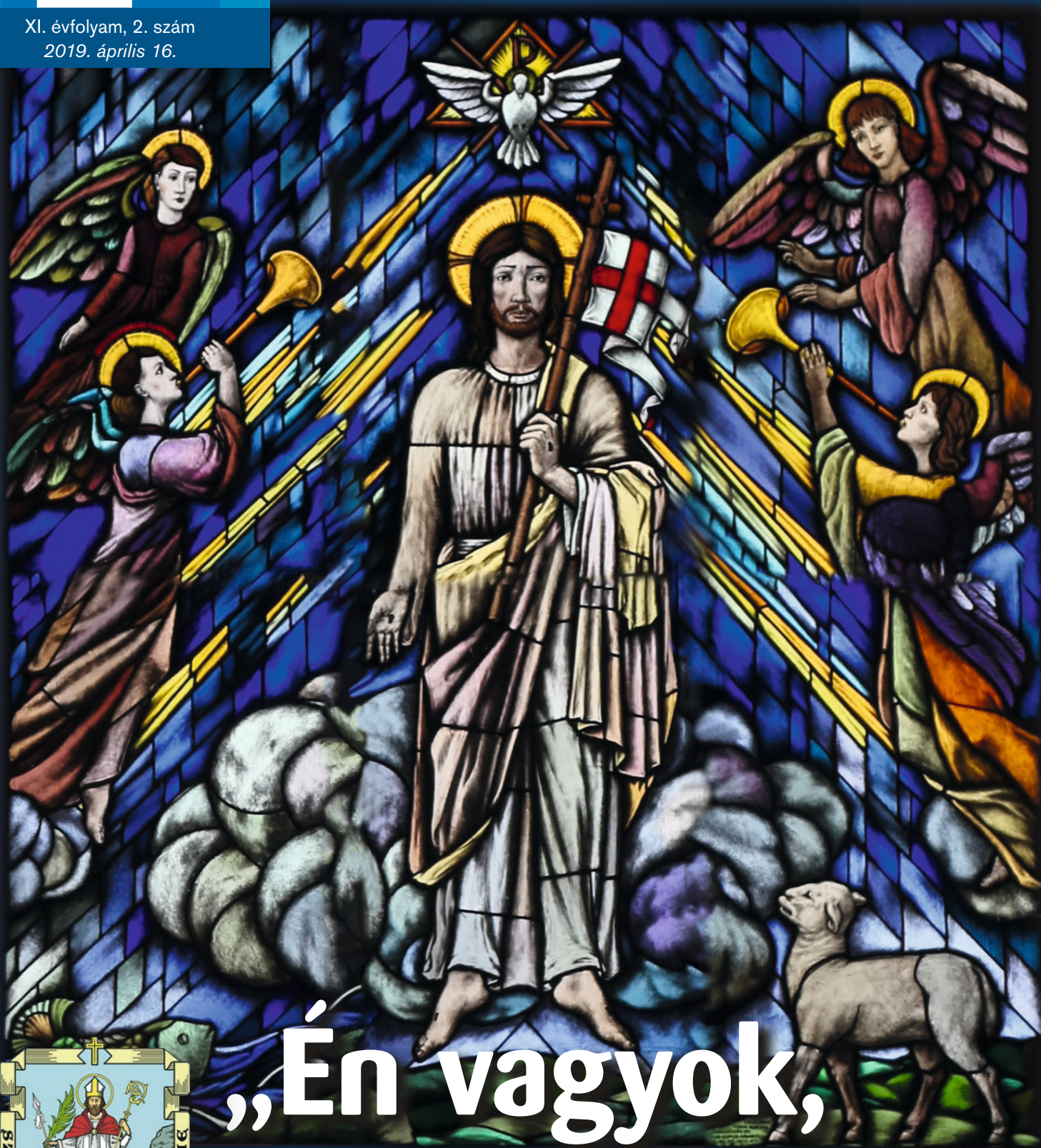
T

A Szeged–Csanádi Egyházmegye magazinja

Toronyirány

INGYENES

XI. évfolyam, 2. szám
2019. április 16.

„Én vagyok,
ne féljete!”

Toronyirány

A Szeged-Csanádi Egyházmegye
magazinja

Megjelenik: évente hatszor

Kiadja: **Gerhardus Média Központ Kft.**
6720 Szeged, Aradi Vértanúk tere 2.

Felelős kiadó: **dr. Kiss-Rigó László**,
a Szeged-Csanádi Egyházmegye püspöke

Felelős szerkesztő: **dr. Antal Zsolt**

Lapmenedzser: **Orosz László**

Nyomdai előkészítés: **WellCom Stúdió**

Nyomtatás: **Magyar Közlöny
Lap- és Könyvkiadó Kft.**

Eng. szám: **163/0819/2/2009**

A szerkesztőség elérhetősége:
gerhardusmedia@gmail.com

A kéziratok rövidítésének jogát fenntartjuk.

BORÍTÓFOTÓ: THALER TAMÁS

(A borítón a budapesti Tóvis utcai templom
üvegablakai láthatók – tervezte: Pálos Judit)

8 • A Szeged-Csanádi Egyházmegyébe érkezett a Missziós kereszt

Március 10-én elsőáldozók bemutatásának adott helyet a szegedi székesegyház. A gyerekek a 2020-as Eucharisztikus Világkongresszusra készülődés szimbólumaként országjáró Missziós kereszt köré gyűlve imádkoztak. Ezt követően szentmisét mutatott be Kiss-Rigó László püspök. A kereszt körútját az egész egyházmegyében számtalan látogató és program kísérte.

9 • Barátságra nevelve – A lengyel példa

Nem érdekből, hanem értékek mentén szövődött a sok évszázados magyar-lengyel barátság, ezért ez más népek számára is példa lehet – mondta Kiss-Rigó László püspök a március 23-án Szarvason rendezett konferencián. A Gál Ferenc Főiskola rendezvénye a két nemzet közötti, sok tekintetben kivételes kapcsolatot állította fókuszba.

12 • Szentföldi lelkigyakorlaton a szegedi szeminárium

A szegedi Szent Gellért Szeminárium március 23-29. között a Szentföldre zárándokolt. Az előjárókat és a papnövendékeket elkísérte Kocsi György biblikus professzor, aki a zárándoklat lelkivezetője volt. A Názáreti Jézus életének főbb helyszíneit érintve közel egy hetet töltöttek Izraelben, mely egyben a szeminárium éves lelkigyakorlatául is szolgált.

Gál Ferenc Főiskola

FELVÉTELI

*Mi a jövődre
készítünk fel!*

A Gál Ferenc Főiskolára osztatlan, alap- és mesterszakjaira ösztöndíjas és önköltséges képzésekre is lehet jelentkezni: Szegedre, Szarvasra és Gyulára, a hitéleti képzésekre saját felvételi eljárásrendben!

Hitéleti mesterképzésekre bármely alapszakos diplomával lehet jelentkezni, és ha az nem hitéleti, akkor 50 kredit értékű teológiai alapoást kell teljesíteni az első két félévben!

Online jelentkezés: felveteli.gff-szeged.hu

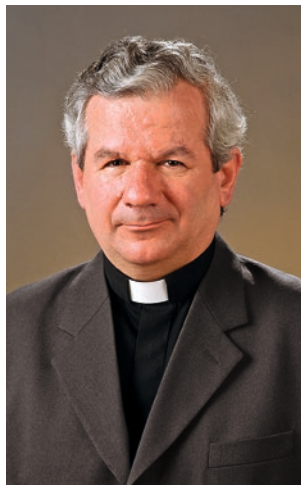
Jelentkezési határidő (online jelentkezési lap a szükséges mellékletekkel vagy személyes leadással): **2019. június 25.**

Általános információk:

- Állami ösztöndíjas képzésre csak azok jelentkezhetnek, akik még nem használták fel az állami ösztöndíjas 12 félévnyi keretet. Az önköltséges hitéleti képzés térítési díja 140 000 Ft/félév.
- Szegeden a levelező tagozaton félévente 9 hétvégén, péntek-szombaton van tanítás.
- Hitéleti szakjainkra a jelentkezés saját felvételi eljárás keretében történik, a felvételihez nem szükséges nyelvvizsga és emelt szintű érettségi. A felvételi vizsga teszt és szóbeli elbeszélgetés a jelentkező alapvető biblikus és hittani ismereteiről. A felvételi eljárás hittani része alól mentesül BA szakon az, aki katolikus hit-tanból közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgát tett.
- A főiskola világi szakjaira ebben az évben várhatóan a pótfelvételi eljárásban központi felvétellel lehet majd jelentkezni.

Tisztelt Olvasók, Kedves Testvérek!

Napjainkban a felelősen gondolkodó közéleti szereplők szótárában gyakran szerepel a tékozlás, a pazarlás. Pazaroljuk a vizet, az energiát, hihetetlen mértékben tékozzunk el a természeti erőforrásokat, vagyis a megmaradt ennivalót. Első hallásra a mindannyiunk által jól ismert, úgynevezett tékozló fiúról szóló példabeszéd, melyet nagybőjt 4. vasárnapján hallottunk, és amely tanítása mindannyiunk számára bőséges szempontokat ajánl megfontolásra, az ilyen magatartásról szól. Ez részben igaz is, hisz az egyik főszereplő, a fiatalabb testvér, csak a mának élve, az ölébe pottyant vagyont a jövőre nem gondolva felelőtlenül eltékozolja. Az igazi baj azonban nem ez önmagában. Szégyent hoz családjára és saját magára, súlyosan megsérti

apját, és ami a legnagyobb baj: teljesen tönkreteszi saját életét. Az értelmes dolog az, amit ezután tesz. Elkezd gondolkodni, reálisan felméri saját siralmas helyzetét, rádöbben arra, hogy azon csak ő maga változtathat, belátja hogy hibázott, és kellő alázattal bocsánatot kér. Életét egy radikális döntéssel pozitív irányba fordítja. Vallásos szóhasználatban Isten és ember vonatkozásában ezt nevezzük megtérésnek.

A másik főszereplő az idősebb testvér. Ő annyira beleszokott a jóba, hogy nem is tudja értékelni saját kitüntetett helyzetét, nem is érez hálát miatta, sőt önző és felszínes gondolkodása mérhetetlen irigységre, haragra, gyűlöletre indítja saját testvére iránt. Ő a negatív szereplő. Sajnos azonban gondolkodását, magatartását tetten érhetjük saját magunkban is valahányszor természetesnek, sőt számunkra kijárónak ítélünk minden jó dolgot életünkben ahelyett, hogy kellő módon és hálával értékelnénk adott helyzetünket. Sopánkodunk, panaszkodunk, ezáltal besavanyítjuk saját életünket. És a szomszéd fűvét mindig zöldebbnek látjuk, ha pedig tényleg zöldebb, akkor irigykedünk.

Az igazi főszereplő a példabeszédben azonban a két testvér apja, aki a hazatérő, saját butaságát beismerő, meglehetősen szégyenletesen viselkedő fiatalabb fiát minden alakoskodás nélkül azonnal visszafogadja. A példabeszéddel Jézus rajta keresztül Istent akarta bemutatni hallgatóinak.

A napokban járt Magyarországon egy ismert brit közíró, Douglas Murray, aki magát ateista kereszténynek vallja. Arra akar utalni, hogy egy dolog a személyes, Istenbe vetett hit, és más az a kulturális környezet, amit Európában a keresztény hit hozott létre, és objektív adottság mindenki számára. Hozzáteszi, hogy ő ezt az adottságot elfogadja, sőt élvezi, de ő maga ateista. Ez egy korrekt, őszinte állásfoglalás. A butaságot azáltal követi el az egyébként értelmes fiatalember, hogy azt mondja: a tudomány fényében tagadja Isten létét. A valódi tudomány, a komoly tudós ugyanis tudja, hogy nincs módja, eszköze, hatásköre sem bizonyítani Isten létét, sem tagadni azt. Sőt, ha a hiten valami bizonyíthatatlan, bizonytalan elfogadását értjük, akkor az ateista valláshoz nagyobb hit kell, mint a keresztényhez. Többek között ezért Jézus nem akarja bizonyítani Isten létét, hanem arra törekszik, hogy hitelesen bemutassa Őt nekünk. Amikor egy nagyon híres ember fiát kérdezik apja felől, nem azt várják el tőle, hogy bizonyítsa: apja létezett, hanem hogy mondjon róla olyasmit, amit más nem tudhat. Így mutatja be nekünk Jézus Istent, mint aki szeretettel kísér, megért, nem kéreti magát, hanem felhánytorgatás, megalázás nélkül megbocsájt és hazavár mindannyiunkat.

Kiss-Rigó László
püspök

Az európai parlamenti választások jelentőségéről

Ugrás a sötétbe?

Az európai parlamenti választásokat szerte az Európai Unióban mindeddig alacsony részvétel és viszonylagos érdektelenég jellemezte, valamint az, hogy nem összeurópai és uniós ügyek, hanem nemzetállami témák uralták a tagállamokon belül folyó kampányokat.

Magyarországon mindezt kiegészítette az, hogy a választás évében (2004, 2009, 2014) az ellenzéki pártok az éppen kormányzó erőkkal szemben akartak politikai pozícióikon erősíteni. Ebben az évben az uniós választások fordulóponthoz értek. Elsősorban a 2015-ös migrációs válság következményeképpen a választások olyan kifejezetten összeurópai és uniós témákról szólnak, amelyek tagállami sorskérdések is egyben.

Ahogy az uniós tagállamok és kormányok, úgy az Európai Unió parlamentjének pártjai is lényegében három csoportra oszthatók: transznacionális pártok, szuverenista pártok, ingadozók.

A transznacionális erők végső célja az EU átépítése olyan nemzetek és nemzetállamok feletti (transznacionális) rendszerré, amelyben a tagállamok egyszer és mindenkorra elvesztik szuverenitásukat. Ennek a más elnevezéssel föderalista politikai projektnek a végtermékét nem szokták részleteiben ecsetelni, de az amerikai minta nyomán már megkapta az Európai Egyesült Államok elnevezést. Ebben a konstrukcióban, ha megvalósul, a tagállamok legjobb esetben az Amerikai Egyesült Államok tagállamainak státuszához hasonló pozícióba kerülnek: Magyarországot Dél-Dakotával vagy Alabamával lehetne párhuzamba állítani. Rosszabb esetben német vagy osztrák föderalista megoldásokat is követhetnek, melyekben Magyarország egy német vagy osztrák tartomány, például Brandenburg vagy Burgenland státuszára süllyedne le.

Az Európai Egyesült Államok politikai végcélját kevesen és ritkán fogalmazzák meg nyíltan. Magyarországon Gyurcsány Ferenc pártja, a Demokratikus Koalíció szerepelteti a programjában anélkül azonban, hogy elárulnák, miként is képzelik el hazánk helyét, szerepét és jogosítványait egy Európai Egyesült Államokban... Sokkal elterjedtebb varázsigé a föderalista politikai projekt elkövetésére az „európai integráció mélyítése”, amiről ha hallunk, ne legyen kétségünk: a „mélyítés” mindig a tag-

államok függetlenségének, szuverenitásának csorbítását jelenti. Bármilyen probléma vetődjék is fel az Európai Unióban, a migrációtól kezdve a jogállamiság védelméig bezárólag, ha gyógyírként az integráció mélyítését ajánlják, jó okunk van feltételezni, hogy a tagállamok jogainak megnyirbálásához keresnek indokokat.

Nagyon komoly tanulságok vonhatók le a 2015-ös migrációs válság kezeléséből is. Három év leforgása alatt a „menekültek” befogadásából a migrációhoz (bevándorláshoz) való alapvető emberi jog lett, mely jog bárkit megillet a világban, nem csak a menekülteket. Az illegális migrációt legalizálni akarják, és azt hangoztatják, hogy a migráció gazdaságilag hasznos és erősíti az egyes nemzeteket. Mégis: a bevándorláspárti kormányok rá akarják erőszakolni a „szolidaritást” azokra a tagállamokra, amelyek nem kérnek a bevándorlásból, és megbüntetnék őket, ha ellenállnak. Vajon miért? Egy bevándorláspárti ország, például Franciaország vagy Svédország miért nem elégszik meg azzal, hogy saját példáján bizonyítsa, hogy mekkora haszonnal jár a korlátlan bevándorlás? Miért akarják ránk kényszeríteni a boldogságukat? És miért nem készült mindeddig hatástanulmány például arról, hogy milyen pozitív hatása lenne annak, ha hazánk néhány év leforgása alatt száz-kétszázezer muszlimot fogadna be? Ezeket a kérdéseket nem lehet értelmesen

megválaszolni. A legális és tömeges bevándorlás haszna és előnye pusztán demagógia. És a kikényszerített és büntető szolidaritás mögött is a függetlenségüket és maradék szuverenitásukat védelmező országok és kormányok megrendszabályozásának és betörésének szándéka húzódik meg.

Az „európai integráció mélyítése” mellett használatos még a „nacionalizmus” és a „populizmus” varázsigéje is. Két fogalom, amellyel a transznacionalisták valóságos politikai átokkal sújtják ellenfeleiket: aki hisz a nemzetek létjogosultságában, az nacionalista, aki nem fogadja el, hogy Brüsszelben szűk elitcsoportok dönthessenek csak az európai népek sorsáról, az populista. Aki pedig, tegyük hozzá, nem támogatja az Európai Egyesült Államok megteremtését, az Európa-ellenes... Amikor ezeket a fogalmakat használják, nincs érdemi vita és racionális érvelés, csak az ellenfelek meg- és kiátkozása azért, hogy a választók ne merjenek figyelni a lenacionalistázottak és lepopulistázottak mondanójára. Ez pontosan ugyanaz

a logika és módszer, mint amikor a kommunisták reakciónak vagy burzsoának bélyegezték ellenfeleiket.

A 2019-es európai uniós választások tétje kivételesen igen nagy. Ha a transznacionalisták győznek és kerülnek többségbe az európai parlamentben, akkor nekilátnak a tagállamok maradék szuverenitásának kiero- szakolt lebontásához. Az ő győzelmük ugrás lenne a sötétbe, mert legjobb tudásunk ellenére is beláthatatlan következményekkel járna. És ne legyenek illúzióink: Manfred Weber, akit az Európai Néppárt Jean-Claude Juncker helyére akar megválasztatni az Európai Bizottság elnökének, arra az antidemokratikus és rendkívül aggasztó kijelentésre ragadtatta magát, hogy meg kell

A 2019-es európai uniós választások tétje kivételesen igen nagy. Ha a transznacionalisták győznek és kerülnek többségbe az európai parlamentben, akkor nekilátnak a tagállamok maradék szuverenitásának kiero- szakolt lebontásához.

vonni majd a pénzügyi támogatást az európai parlament „euroszeptikus” pártjaitól. Magyarán azoktól a szuverenista pártoktól, akik nemet mondanak az Európai Egyesült Államok megteremtésére, és védelmezik hazájuk szuverenitását...

LÖFFLER TIBOR

Nagyszámú nyugati válaszdó tapasztalatai szerint hazája értékei és az iszlám nem kompatibilisek egymással

A brit YouGov online közvélemény-kutatást készített Franciaországban, Németországban, Nagy-Britanniában, az Amerikai Egyesült Államokban, Szaúd-Arábiában, Egyiptomban, Algériában és az Egyesült Arab Emírségekben. A kutatás apropója a pápa januári Egyesült Arab Emírségekbe vezető útja volt. A kutatás a liberális bevándorlaspárti Európai Unió álláspont és a nyugati társadalmak lakossága közötti nézetkülönbségről ad egyértelmű bizonyítékot.

Az egy hónapon át bárki által kitölthető felmérés szerint jelentős számú nyugati válaszdó nagyon vagy meglehetősen aggódik az iszlám szélsőséges lehetséges növekedése miatt. A franciák és a németek 72 százaléka, a britek 66 százaléka, míg az amerikaiak 56 százaléka. Nagyszámú nyugati válaszdó tapasztalatai szerint hazája értékei és az iszlám nem kompatibilisek egy-

mással. A németek 47 százaléka, a britek 38, az amerikaiaknak pedig 36 százaléka gondolta így. Ezzel ellentétes véleményen – azaz, hogy az iszlám kompatibilis országuk értékeivel – egyedül a britek és a franciák voltak relatíve legnagyobb arányban 24, illetve 22 százalékkal. Az iszlámmal kapcsolatos általános benyomások szintén kevésbé voltak kedvezőek. A németek 53, míg

a franciák 49 százaléka válaszolt úgy, hogy kedvezőtlen érzései vannak az iszlámmal kapcsolatban. A briteknél és amerikaiaknál ez az arány 32 és 37 százalék volt.

A nyugati válaszdók többsége szerint saját hazájában a legtöbb ember valamilyen mértékben ellenezné, ha közeli rokona muszlimmal kötne házasságot. A megkérdezettek között a franciák 68 és a németek 66 százaléka gondolja így, míg a britek és az amerikaiak fele van ezen a véleményen.

Ezzel párhuzamosan, az észak-afrikai és közel-keleti arab országok válaszdóinak döntő többsége úgy gondolja, hogy hazájában a lakosság nagyobb része ellenezné, ha közeli rokona egy kereszténnyel házasodna össze. A válaszdók közül Egyiptomban 73, Algériában 71, Szaúd-Arábiában 68, az Egyesült Arab Emírségekben 55 százalék vélekedik így.

Elévülhetetlen történelmi bűnökre emlékeztek

1946. január 12-én indult útnak Budaörsről az első, elüldözött magyarországi németeket szállító vonatszerelvény. A szervezett kitelepítés 1948. június 15-én ért véget. Ez idő alatt mintegy kétszázezer ember, közöttük ötezer, a Békés megyei Eleken élő lakos vált valamilyen formában a kitelepítés áldozatává. A magyar Országgyűlés 2013-ban január 19-ét a magyarországi németek elhurcolásának és elűzetésének emléknapjává nyilvánította.

A magyar állam a második világháborút követően a területén élő német nemzeti kisebbséget kollektívan tette felelőssé a náci Németország, illetve a németiséghez tartozó személyek által elkövetett tettekért, ezért kitelepítésük tömeges volt. Fehér István történész becslésen alapuló adata szerint Magyarországon 1945-ben mintegy 380 ezer német nemzetiségű lakos élhetett. A kitelepítés lebonyolítására felállított Népgondozó Hivatal adatai szerint a magyar kormány 1946 és 1948 között legalább 185 ezer német nemzetiségit fosztott meg állampolgárságától, valamint teljes ingó és ingatlan vagyonától, s telepített ki az

éhező és romokban heverő Németországba. 1946–47-ben kb. 135 ezer főt az amerikaiak által megszállt övezetbe, majd 1948 végéig még kb. 50 ezer főt a szovjetek által megszállt övezetbe. Tóth Ágnes történész adatai szerint összesen mintegy 248 600 kataszteri hold föld került a magyarországi németektől a magyar állam tulajdonába. 1941-ben a magyarországi németeknek összesen kb. 60 400 háza volt. Ebből 1945 és 1948 közt 44 750 ingatlant vett el tőlük a magyar állam.

A 2012 őszén a Kereszténydemokrata Néppárt kezdeményezte először, hogy hivatalos emléknapon emlékezzünk a hazájukból kitelepített magyarországi németekre. Emléknappént január 19-ét nevezték meg, amikor kigördült Magyarországról az első, budaörsi svábokkal megrakott vasúti szerelvény. Az indítványt 2012. decemberében tárgyalta az Országgyűlés és még az év utolsó heteiben meg is alkotta az ezzel kapcsolatos jogszabályt.

A magyarországi németek elhurcolásának és elűzetésének emléknapja alkalmából Magyarország kormánya január 19-én a Békés megyei Eleken rendezett emlékünnepséget *Semjén Zsolt* miniszterelnök-helyettes részvételével. A megemlékezés előtt a Sárkány Boldogasszony-templomban *Kiss-Rigó László* püspök mutatott be szentmisét. Szentbeszédében kiemelte, hogy a mai világban is jelen van az embertelenség, a megalázás, a szenvedés.

– Azért kell emlékezni, hogy még egyszer hasonló aljaság, gonoszság ne fordulhasson elő. Kifejtette, hogy kötelességünk erkölcsi igazságszolgáltatást nyújtani, a sebeket pedig nem mérgezni, hanem gyógyítani kell.

– Az elűzés, az elüldözés történelmi bűn, valójában a magyarországi svábok megbélyegzését, megalázását, kifosztását és elűzését jelentette. Megfosztották őket a házuktól, és megfosztották őket a hazájuktól – mondta a rendezvényen *Semjén Zsolt* miniszterelnök-helyettes az eleki *Kiűzetés emlékmű*nél tartott beszédében. Hangsúlyozta, hogy Magyarország kormánya ma is fontosnak tartja, hogy minden évben más településen szervezzenek megemlékezést, ezzel is kifejezve azt, hogy osztoznak a helyi közösségek fájdalmában. *Semjén Zsolt* felhívta a figyelmet arra, hogy az Európai Unióban máig nem hajlandók kitörölni a jogrendből a Benes-dekrétumokat. Azokat a dokumentumokat, amelyek megállapítják a németek és a magyarok kollektív bűnösségét, és összeegyeztethetetlenek az Európai Unió Alapjogi Chartájával.

Pluhár László eleki polgármester beszédében felidézte a település történetét, emlékezve a szétszakított családokra, az elhurcoltakra.

FOTÓ: ELEKFOTO.COM

A *Kiűzetés* emlékműve Kligl Sándor szobrászművész alkotása, melyet 2001 augusztusában avattak fel. Az országban egyedülálló szoborcsoport egy német családot ábrázol, ahonnan az édesapát elhurcolták, a többi családtag pedig reményvesztetten várakozik.

EGRI DÓRA

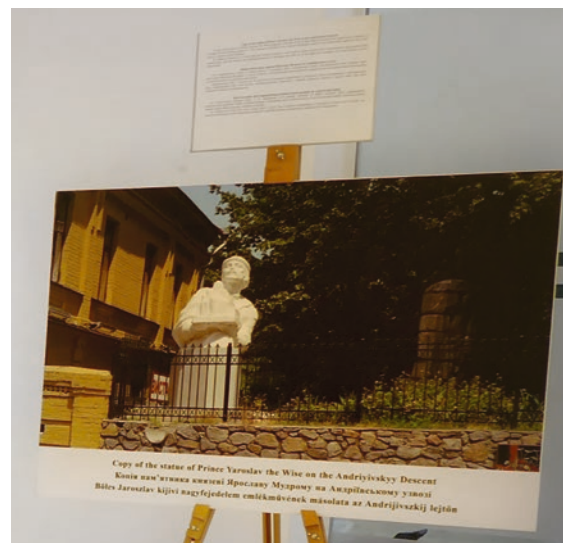
Egy kiállítás képei

Manapság, amikor északkeleti szomszédaink újból helyüket keresik az önazonosságában elbizonytalanodott európai népek körében, különös jelentősége van annak, hogy hazánk és katolikus egyházunk jó testvérként segítő példával járjon elől az integrációban mögöttünk járó ukrán nemzet számára, így munkálkodva az országainkban élő kisebbségek emberi jogainak és nemzetiségi önazonosságának kölcsönös biztosításán. A történelmi érdekességeken túlmutatóan ez is az április 3-án a Dóm Látogatóközpontban nyílt kiállítás küldetése.

Távolról sem merő szójáték bölcsőt emlegetni a *Bölcs Jaroszláv* (1019–1054) kijevi nagyfejedelem művét és történelmi örökségét bemutató tárlat kapcsán. Első hallásra meglepő lehet az Ukrán Köztársaság Budapesti Nagykövetsége által a Dóm Látogatóközpontba utaztatott tablósorozat alcíme, ám a kiállítás láttán hamar ráébredünk: a birodalomépítő középkori uralkodók dinasztikus házassági politikája voltaképpen a mai Európát alapozta meg a keresztény nemzetek közötti kapcsolatok megerősítése révén. Mely kapcsolatok – nézzünk szembe a tényekkel – jelentékeny mértékben meggyengültek a huszadik század diktatorikus és nacionalista törekvésektől terhes történelmi viharaiiban. Hisz még mi, közép-európaiságunkra büszke szomszédnépek sem tudunk túl sokat egymás gyöke-

reiről. Egy olyan, az egykori Szovjetunióba kényszerített, a kommunista sovinizmus által megtört lelkű nemzet számára, mint ukrán szomszédaink, különösen időszerű nemzeti önazonosságuk tisztázása most, amikor a nemzetek Európája mindennapi politikai küzdelmek tétjeképpen szerepel a híradásokban.

A kiállítás az épp ezer esztendeje, véres testvérháborúkat követően trónra lépett uralkodót állítja fókuszba, aki a kor messzire tekintő keresztény fejedeleinek módján arra törekedett, hogy nemzetét a keresztény civilizáció vérkeringésébe kapcsolja az egymással marakodó szláv fejedelemségek szorításában. Ebbéli törekvését mutatja, hogy míg ő maga a svéd király lányát, Ingigerdát vette el, Harald Bold norvég király fia ellenben Jaroszláv Jelizaveta nevű lányát vette feleségül. Ami

a magyar történelmet illeti: Jaroszláv másik lánya, Anasztázia I. András magyar király hitveseként, fiuk, Salamon révén az Árpád-házat is beoltotta egy kijevi ággal. Miután menedéket biztosított számára, a nagyfejedelem hathatós segítséget nyújtott a száműzetésből visszatérő, Kijevben megkeresztelkedett Andrásnak, hogy elfoglalhassa Szent István trónját. Külön érdekessége a szegedi kiállításnak, hogy első püspökünk, Szent Gellért éppen a trónutód fogadására mentében szenvedett vértanúhalált. Jaroszláv harmadik lányát, Annát Franciaország királya, I. Henrik vette nőül, akinek halála után fiuk nagykorúságáig a királyné régensként irányította az országot. Bölcs Jaroszláv középkori rutén államát széles körű nemzetközi elismerés övezte. A nagyfejedelmet joggal nevezték „Európa apósának”.

A bölcs nagyfejedelem emlékét nem csupán a dinasztikus kapcsolatok őrzik. Ukrajna több, máig fennmaradt kora középkori építészeti emléke – így az 1037-ben általa alapított, bizánci hatást mutató kijevi Szent Szófia-székesegyház és a Muszorgszkij által is megidézett, 1017 és 1024 között, ugyancsak konstantinápolyi példára épült Aranykapu is hirdeti a jövőbe tekintő uralkodó szellemiségét.

M. Á.

FOTÓK: VAMOS ZOLTÁN

A Szeged-Csanádi Egyházmegyébe érkezett a Missziós kereszt

„Kereszt által lett az egész világ öröme”

Március 10-én elsőáldozók bemutatásának adott helyet a szegedi székesegyház. A gyerekek a 2020-as Eucharisztikus Világkongresszusra készülődés szimbólumaként országjáró Missziós kereszt köré gyűlve imádkoztak. Ezt követően szentmisét mutatott be Kiss-Rigó László püspök. A kereszt körútját az egész egyházmegyében számtalan látogató és program kísérte.

2017-ben Ferenc pápa is megáldotta a Szeged-Csanádi Egyházmegyébe érkezett Missziós keresztet. A 2020-ban Budapesten megrendezésre kerülő 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra való készülődés szimbólumaként szolgál *Ozsvári Csaba* ötvösművész közel háromméteres, bronz borításokkal díszített tölgyfakereszt alkotása, mely egyben 26 ereklye tartójaként is funkcionál. Leveles-indás mintázata az ősi magyar életfa motívumot jeleníti meg, melyek között számos páva alakját is felfedezhetjük. E madár a magyar kultúrában számos helyen jelent meg a tisztaság és teljesség jelképeként, a középkori ábrázolásokban pedig Krisztus és az örök élet szimbólumaként értelmezik. A kereszt legfontosabb eleme mégis a közepén elhelyezett Szent Kereszt-ereklye.

2019. március 10-én a szegedi dóm adott otthont a Missziós keresztet dicsérő szentmisének. Szentbeszédében *Kiss-Rigó László* püspök hangsúlyozta, hogy a kereszt lényege az előkészület és a tudatosság erejében rejlik, valamint az emberi összefogás szimbólumaként is értelmezhetjük.

Serfőző Levente püspöki helynök és koordinátor szerint a Missziós kereszt útja a környék ünnepe. A kisebb régiók és helyi plébániák közös munkálkodásával, valamint a püspöki helynökök együttes szervezésével alakulnak a programok. A felkészülés keretében kezdtek el megtartani a fiataloknak szóló, ún. *Face to face* imaesteket, havonta egyszer. Ezeket a hosszú távra tervezett, három programpontról álló alkalmakon – elmélkedés, fiatalok tanúságtétele és szentségimádás – általában száz-százötven fiatal vesz részt.

Orosházán, a Jézus Szíve-templomban *Iványi László* plébános elevenítette fel az eucharisztia jelentését. Kiemelte, az oltáriszentség megemlékezésére „lélekben kell felkészülni,” ennek jegyében indult útjára a kereszt hazánk egész területén és a környező országok magyar lakta területein.

Gyulán a Nádi Boldogasszony Plébánián mutatták be a Missziós keresztet.

– Engem nagyon érdekel ez a kereszt, és szerintem ez egy egyedülálló alkalom, hogy most itt lehet Gyulán – vélekedett *Havas Balázs* általános iskolás tanuló.

A gyulai programok célja a lelki felkészülés mellett az emberek közötti együttműködés elősegítése volt. *Kovács Péter* plébános kiemelte, hogy a kereszt nagy-szerű lehetőséget biztosít hitünk megerősítésére, illetve arra, hogy látva rajta az élet motívumait, a halál fája helyett az élet fájaként tekintsünk rá. A plébános a város és az egyházmegye szempontjából három személy ereklyéjét említette meg: Szent Gellértet, az egyházmegye alapítóját, Kapisztrán Szent Jánost, aki a törökök ellen harcolt, valamint Boldog Apor Vilmost, akit Gyulán szenteltek győri püspökké.

FOTÓ: DÉVÉNYI ENDRE

A gyulai Karácsonyi János Katolikus Általános Iskola tanulói is meglátogatták a keresztet

E. D.

A lengyel példa

Barátságra nevelve

Nem érdekből, hanem értékek mentén szövődött a sok évszázados magyar–lengyel barátság, ezért ez más népek számára is példa lehet – mondta Kiss-Rigó László püspök a március 23-án, Szarvason rendezett konferencián. A Gál Ferenc Főiskola rendezvénye a két nemzet közötti, sok tekintetben kivételes kapcsolatot állította fókuszba.

Lengyel–magyar kapcsolatok a második világháború időszakában címmel rendeztek tudományos tanácskozást Szarvason, ahol többek között kulturális, hadtörténeti, menekültügyi, vagy épp oktatási kérdéseket jártak körül.

– A történelem sajnos nem arról szól, hogy a nemzetek hogyan tudnak egymással együttműködni, sokkal inkább az ellenkezőjéről. A barátság nem közismert fogalom a politikában. A magyar–lengyel barátság azért is különösen fontos, mert ez a jó viszony nem csupán érdekből, hanem értékek alapján szövődött a történelem folyamán, vagyis példamutató lehet egész Európa számára. Európa ma egy nagyon súlyos beteg, akinek gyógyító terápiát a magyarok és a lengyelek adnak. Ez a barátság generálja, katalizálja az együttműködést a visegrádi négyek, a régió országai és az egész öreg kontinens javára – mondta köszöntőjében Kiss Rigó László püspök.

– A lengyelek és a magyarok nagy hangsúlyt fektetnek a szabadságra, történelmükre, közös történelmük során kivívott jogaikra, nemzeti önrendelkezésükre, kulturális hagyatékaikra, hagyományaikra. Mindkét nép tiszteli a múltját, saját jogon, saját akaratából éli a jelenét és alakítja a jövőjét – emelte ki Takács Árpád Békés-megyei kormány megbízott. Köszöntőjében kiemelte, hogy a globalizáció korában, amikor az önmagukat haladó gondolkodásuként meghatáro-

Ez a barátság generálja, katalizálja az együttműködést...

FOTÓ: LEHOCZKY PÉTER

zó irányzatok képviselői az Európai Unióban túlhaladottnak, elévültnek, tekintik a nemzetállamok rendszerét, addig a történelem viharában sokat szenvedett népek tisztában vannak a jelenkor tendenciáinak veszélyeivel, és látják azt, hogy nem létezik erős Európa erős nemzetállamok nélkül. Ez a kapcsolat amit – talán lehet így fogalmazni –, hivatalosan is barátság-nak nevezünk, egyedülálló a világon. Természetesen erős, ha nem a legerősebb kötődést jelentik a közös keresztény gyökereink – emelte ki a kormány megbízott.

Kozma Gábor rektor *Barátságra nevelve – A lengyel példa* című prezentációjával nyitotta meg az előadások sorát. Elmondta, a barátság meglete összefügg a szeretet gyakorlására való készséggel, mégpedig alapvető módon a Jézus által hozott legteljesebb

szeretet fogadásának és adásának készségével. Ez képes túllendíteni a barátok hiányából adódó nehéz korszakon is, ami a magára maradottság, az elhagyottság érzése.

– A vallás nemcsak az ember és Isten között, hanem az emberek között is közösséget teremt. Aki igazán képes a szeretetgyakorlásra, annak jó esélye

van önzetlen barátságok kialakítására, és ami még nehezebb: ápolására. Ez képezi Európa barátság-dimenzióját: ez alkotja a szeretet keresztény gyakorlásának készségét, ami barátságokat éltethet egyének és nemzetek között. A magyar–lengyel barátság a második világháborúban számtalan esetben felebaráti szeretetgyakorlás volt ismeretlenekkel szemben, csak azért, mert üldözöttek, csak azért, mert menekültek, csak azért, mert lengyelek voltak – mondta Kozma Gábor rektor.

A Gál Ferenc Főiskola szarvasi pedagógiai karán ez volt az első lengyel témájú konferencia, ami a *Wacław Felczak Alapítvány* által kiírt pályázat keretében valósulhatott meg. Az elhangzott előadások egy magyar és lengyel nyelvű kötetben is megjelennek.

CS. Á.

Boldog Apor Vilmosról készült festményt avattak a gyulai városházán

127 évvel ezelőtt, 1892. február 29-én született Apor Vilmos vértanú győri püspök, aki papi pályafutását gyulai plébánosként kezdte. Ebből az alkalomból a gyulai városháza dísztermében avatták és szentelték fel Albrecht Júlia képét, valamint bemutatták az előző évben rendezett, róla szóló emlékkonferencia kiadványát.

Apor Vilmos negyedszázadon át szolgált plébánosként Gyulán, ezzel mintegy második szülőföldjévé vált e város, ahol gyakran hívták a „szegények plébánosának”, hiszen emberi nagyságáért, segítőkészségéért hatalmas tisztelet övezte.

A festményt Görgényi Ernő, Gyula polgármestere és Kiss-Rigó László püspök közösen leplezte le. A kép megáldásakor a főpásztor kiemelte:

– Amikor megáldunk egy festményt, Isten áldását kérjük egy alkotásra, semmit nem akarunk hozzátenni. Arra kérjük Istent, hogy a kép, az ábrázolás segítsen bennünket közelebb kerülni azokhoz az értékekhez, amelyeket kifejez. Ha példát állít elénk, buzdítson a példa követésére, hogy közelebb kerüljünk az igazi értékekhez és magához Istenhez. Hozzá-tette, hogy ugyan a vértanú püspök

Albrecht Júlia Apor Vilmosról készült festményét Görgényi Ernő polgármester és Kiss-Rigó László püspök leplezte le Gyulán

Roma–magyar együttélés a 21. században

A Szegedi Keresztény Roma (Szokeresz) Szakkollégium *Roma–magyar együttélés a XXI. században* címmel tartott egész estés programot a szegedi Millenniumi Kávéház klubtermében április 2-án. Az est kerekasztal-beszélgetéssel indult, majd a Szokeresz hallgatóinak közreműködésével megjelent *Színvak könyv* bemutatójával folytatódott. A „Cigány identitás mintázatai” alcímet viselő kötet a kollégium Kulturális Antropológiai Műhelyének eredménye. A kötetet A. Gergely András mutatta be, aki többek között a kisebbségkutatások szakértője és az MTA doktora. – Tesókám, hova akarsz engem integrálni? – vezette fel gondolatmenetét, mellyel az integráció egyik legjelentősebb – ám mégis költői – kérdésére utalt, azaz: melyik oldalról kellene vizsgálni az integráció kérdését? Beszélgetőtársai *Povedák István*, a kötet szerkesztője és *Váczi Barbara*, a *Színvak* könyv egyik szerzője voltak. Váczi Barbara a *Ki lehet-e őket hangosítani?* kérdésre egyértelműen azt a választ adta, hogy éppen ez a legfontosabb feladat. Szerinte elsősorban a nehéz sorsú gyermekek „kihangosítására”, és a kimondott szavak meghallgatására kellene fókuszálnunk, hogy igazán megérthessük, milyen nyomorúságosak és kilátástalanok is ezek a helyzetek.

élete látszólag tragédiába fulladt, ám a hit fényében elnyerte a dicsőséget és a végső győzelmet. Kiss-Rigó László hangsúlyozta, Mindszenty József bíborshoz hasonlóan Apor Vilmos is „legyőzve győzött”.

Albrecht Júlia elsődleges célja az volt az alkotás során, hogy visszaadja azt, hogyan is nézett ki Apor Vilmos a valóságban. Hiszen egy kép egy adott pillanatot örökít meg, és nem azt az élményt, azt a személyiséget, gondolkodásmódot, melyet az adott illető képvisel, ezáltal nem minden esetben hasonlít egymásra a valós és a képen lévő személy – mondta el a képzőművész. Alkotás közben végig érezte a közelségét, „az emberben kialakul egy olyan hangulat, hogy nincs egyedül, hogy valaki még ott van vele” – tette hozzá. A festmény ezzel nemcsak méltó emléket állít, de példát is mutat a ma élő emberek számára a Boldog Apor Vilmos által képviselt értékekről.

E. D.

Zombori István hetvenéves

Évtizedek a kereszténység múltjának kutatása jegyében

Zombori István történész, nyugalmazott múzeumigazgató, a Szegedi Tudományegyetem bölcsészkarának címzetes főiskolai tanára, a Gál Ferenc Főiskola oktatója 1949. március 29-én született Szegeden. Mint régi alsóvárosi család sarja hamar elköteleződött a katolicizmus ügye mellett, így már szakdolgozatát is középkori egyháztörténeti témából írta a szegedi egyetem történelem-francia szakán. Később tizenhatodik századi történelemből előbb egyetemi doktori címet (1979), majd tudományos (PhD) fokozatot szerzett (2006). Évtizedekig vezette a szegedi Móra Ferenc Múzeum Történeti Osztályát, majd muzeológusi pályája csúcán 2007 és 2011 között Csongrád megyei múzeumigazgató volt.

A rendszerváltozás idején tevékenyen bekapcsolódott a keresztény közéletbe. Szegeden megszervezte a Keresztény Értelmiségi Szövetség helyi csoportját, amelynek egyik vezetőjeként nagy szerepe volt a felekezeti oktatásnak a városban történő újraindulásában: vagyis a piarista rend, illetve az iskolanővérek itteni intézményeinek újbóli megnyitásában.

Ezzel párhuzamosan főlvállalta a magyar katolikus egyháztörténetírás újjászervezésének feladatait is. Ennek jegyében felelős szerkesztője az immár harminc évfolyamot maga mögött tudó *Magyar Egyháztörténeti Vázlatok* című folyóiratnak, valamint a *Magyar Egyháztörténeti Enciklopédia Munkaközösség* (METEM) nevű kiadói műhelynek. Szerkesztői és kiadói munkásságának eredményeként eddig mintegy háromszáz magyar és

Április első napjaiban Budapesten, a Magyar Nemzeti Levéltárban mutatták be a Laborator assiduus. A hetvenéves Zombori István köszöntése című csaknem félezer oldalas kötetet, amely harminckilenc szerző tisztelgő tanulmányát tartalmazza.

Kárpát-medencei egyháztörténettel foglalkozó kiadvány jelent, tudományszervezőként pedig számos hazai és nemzetközi konferencia koordinálásában vett részt.

sági tevékenységéről és V. Károly császár törökkel kapcsolatos politikájáról, mint a Kossuth-emigráció történetéről és Hamvas Endre csanádi püspöknek a szovjet megszállás

alatti mindennapjairól. Konferenciaszervezései közül kiemelkednek a katolikus és protestáns magyar értelmiség tizenhat-tizennyolcadik századi szerepéről, valamint a Trianon után Temesvárról a román hatóságok által elűzött és Szegedre települt Glattfelder Gyula püspökről rendezett tanácskozások. Számos magyar és idegen nyelvű tanulmánya és könyve mellett önálló kötete jelent meg a szegedi egyházmegyei gyűjteményről, illetve a püspöki székház épületéről.

Kijelenthető tehát, hogy a hetvenesztendő Zombori István a Szeged-Csanádi Egyházmegye múltjának egyik

Zombori István történész

Tudományos munkásságának íve a középkori lovagrendek kutatásától a modern kori magyar egyháztörténetig terjed, hiszen éppolyan alapvető jelentőségű forráskutatásokat folytatott – például Párizsban, Madridban, Rómában – a johannita rend gazda-

legjobb ismerője, aki a magyar egyháztörténetírás rendszerváltozás utáni újjászervezésben vállalt szerepével nagy szolgálatot tett a magyar keresztény múlt hiteles föltárása ügyének.

MIKLÓS PÉTER

Szentföldi lelkigyakorlaton a szegedi szeminárium

A szegedi Szent Gellért Szeminárium március 23–29. között a Szentföldre zarándokolt. Az előjárókat és a papnövendékeket elkísérte Kocsi György biblikus professzor, aki a zarándoklat lelkivezetője volt. A Názáreti Jézus életének főbb helyszíneit érintve közel egy hetet töltöttek Izraelben, mely út egyben a szeminárium éves lelkigyakorlatául is szolgált.

A Prédikátor könyvének tanítása szerint: „Mindennek megszabott ideje van, megvan az ideje minden dolognak az ég alatt.” (Préd 3,2) A szegedi szeminárium most a lelki feltöltődésre szánta ezt a néhány napot, amikor is Jézus nyomában járva egy kegyelmekkel teli utat járhattak be.

A szegedi csoport tagjai az érkezést követően éjszakai imádságon vettek részt a jeruzsálemi Szent Sír-bazilikában. Különleges élmény volt éjfél előtt pár perccel ott megállni, ahol Jézust keresztre feszítették, eltemették, majd virrasztva ott imádkozni, ahonnan a mi Urunk feltámadt.

A zarándoklat első reggelén látogatást tettek Ein Karembe, ahol megtekintették a Szent János-templomot és a Vizitáció templomát. Útjuk következő állomása Betlehem volt. Ott a Születés-bazilikában, Jézus születésének helyén énekelhették el a Dicsőséget. Az első nap délutánján ellátogattak a Mennybemenetel és az Olajfák hegyére, ahol Jézus Jeruzsálemért imádkozott, és utolsó óráit töltötte a tanítványaival.

A többnapos jeruzsálemi tartózkodás alatt megtekintették a várost és annak nevezetességeit, megismerhették Jézus jeruzsálemi tartózkodásának főbb helyszíneit, ahol az adott szentírási részek segítettek a mélyebb találkozást. Sikerült eljutni a szent három nap eseményeinek főbb helyszíneire is, mint pl. a Cönákulum terme, melynek közvetlen szomszédságában Veréb László

spiritualis atya mutatott be szentmisét. A triduum pasquale az Olajfák hegyén, a Domus Flevit kápolnánál valamint a Via Dolorosán folytatódott. Öröm volt rácsodálkozni a város gazdag bibliai és kulturális gazdagságára. Jeruzsálem a keresztény és zsidó vallás mellett a muszlimok szent helye is egyben, így természetesen a zarándokok találkoztak a muzulmán kultúrára és vallás számos elemével. Szinte kivétel nélkül mindenkinek a legkiemelkedőbb lelki élménye a Szent Sír-bazilikában Jézus sírja fölött ünnepelt hajnali szentmise volt, melyet *Serfőző Levente* prefektus mutatott be. Ritka alkalmak egyike, amikor egy zarándokcsoport itt ünnepelhet szentmisét, ám a növendékek részesülhettek abban a kegyelemben,

hogy Jézus sírjánál ünnepeljék az eucharisziát. *Tompa Szabolcs* I. éves papnövendék visszaemlékezésében így fogalmazott: „A fél 6-kor kezdődő szentmisére sötétben kellett megtenni az utat, majd világosban tértünk haza a szállásra. Az egész kora reggeli esemény húsvéti ruhát öltött magára: a sötétből a világosságba, a halálból a feltámadásba s közben benne volt az eucharisztia ünneplése is. Felejthetetlen találkozásként éltem meg!”

Elhagyva Jeruzsálemet a Galileai-tó felé vették az irányt. Útközben megálltak a Jordán folyónál. A Jordán folyó Jerikóhoz közel eső részénél – amelyet Jézus megkeresztelkedésének eredetinek tekinthető helyszínének tartanak számon – a papnövendékek előjáróikkal együtt megújították keresztségi fogadalmukat. Emellett jártak még a Színeváltozás hegyén.

Ezen a napon a zárandokok a magasságokba emelkedtek, hiszen több hegyet is felkerestek. Jártak a Kármel hegyén, a Tábor hegyén, valamint a Boldogmondások hegyén. A helyekhez kötődő szentírási részeket is meghallgatták, ezzel kapcsolódva még inkább Jézushoz. Názáretben Jézus rejtett, csendes életszakaszán elmélkedtek, a Szent József-templomban pedig *Kocsi György* atya mutatott be szentmisét.

A többnapos szentföldi zárandokút alatt óriási élmény volt a Galileai-tó környékét végigjárni, ahol Jézus először találkozik a tanítványokkal, ahol Péter meghívásának és az ő primátusának helyét az első századok óta tisztelet övezi. Ugyancsak a tó partján fekszik Magdala, ahol a zárandoklat záró szentmiséjét *Kovács József*, a szeminárium rektora mutatta be.

Szent József ünnepe

Szegedi papnövendékek az országos kispaptalálkozón

2019. április 5-6. között rendezték meg az országos kispaptalálkozót Veszprémben. A veszprémi előjárók és a növendékek nemcsak közel kétszáz kispapot, hanem a szemináriumok előjáróit is vendégül látták.

Péntek délután közös városi keresztúton vettek részt, majd a szombati napot a Tihanyi Bencés Apátságban töltötték, ahol megismerkedhettek a magyar történelem egyik legősibb szent helyével, annak vallási és kulturális értékeivel, valamint a bencés rend életében ma is jelenlévő imádság és munka kettős karizmájával.

„A diáknak elsősorban az a jó, ha érzi,

A megküzdési-képesség az iskolában

A reziliencia, azaz a megküzdési-képesség döntő szerepet játszik a gyermekek számára az élet nehéz helyzeteiben való helytállásban és az abból való pozitív kibontakozásban. A megküzdési-képesség iskolai fejlesztési lehetőségeit kutatja és tanulmányozza Homoki Andrea szociológus, főiskolai docens, a Gál Ferenc Főiskola gyulai Egészség- és Szociális-tudományi Karának dékánja. Az alábbiakban az az Új Pedagógiai Szemlében megjelent interjú szerkesztett változatát közöljük.

→ *Napjainkban sokat hallani a rezilienciáról, fejlesztési lehetőségeiről. Ön is végzett kutatásokat a témában a magyar tanulók körében. Kifejtené röviden, pontosan mit jelent ez a fogalom?*

→ A reziliencia egyfajta lelki rugalmasságot jelent: a hosszan tartó nehézségekkel való megküzdési képességként szokták értelmezni, amelyet több tényező összefüggő rendszere alkot. Ha a pedagógus, a szülő vagy akár maga a serdülő gyermek tisztában van e képesség összetevőivel és azzal, melyekre érdemes odafigyelni közülük – akár az önfejlesztés, akár az intézményi szintű nevelés keretében –, akkor az sokat segíthet abban, hogy ha élete során nehéz helyzetbe kerül, helyt tudjon állni, esetleg hosszú távon előnyére is változtassa a nehézséget. A rezilienciának sokféle megközelítése létezik, tehát akár intézmények vagy közösségek szintjén is beszélhetünk róla. A fogalmat ez esetben leszűkíthetjük: tulajdonképpen rugalmasságról van szó, a körülményekhez való rugalmas alkalmazkodóképességről.

→ *Milyen tényezőket érdemes figyelembe venni?*

→ Többféle tényezőt különböztetünk meg, melyek közül kiválogattuk az iskolai eredményességgel is összefüggő összetevőket, ezeket csoportosítva egy reziliencia-modellt alkottunk. Az egyik csoportot a családi színtérhez kötődő tényezők alkotják. Fontosak még az iskolai környezethez sorolható tényezők, a társas támogatás, vagyis a kortársak szerepe, valamint a szabadidős élmények és a gyermek életében szerepet játszó felnőttek támogatása. Emellett létezik az ún. énhatékonyság

színtere is: az, hogy a diák mennyire hisz önmagában, az élet értelmében, van-e vallásos hite, mi az életcélja, pozitív-e a jövőképe. Idetartozik továbbá, mennyire képes arra, hogy az érzelmeit – legyenek azok pozitívak vagy negatívak – egy-egy élethelyzetben felismerje és megélje, ne pedig tagadja vagy hátrítsa őket, és érzelmei kifejezésével más, külső erőforrások támogatását is kihasználva, azokból erőt merítve tovább tudjon lépni.

→ *Mit mutatnak a kutatások, van-e különbség a jó körülmények között élő és a nehezebb sorsú diákok megküzdési képessége közt?*

→ Többféle mintán vizsgáltuk már a rezilienciát. A gyermekvédelmi szakellátásban élő, a családjukban megélt veszélyeztetettség miatt gyermekjóléti alapellátásban érintett és a normál családi körülmények között élő gyermekeket egyaránt. Azt tapasztaltuk, hogy a rezilienciaszint nem áll egyenes arányban az iskolai teljesítménnyel. Az jellemzően igaz, hogy minél rendezettebb a gyermek családi háttere, annál nagyobb eséllyel jobb az iskolai teljesítménye. Viszont a rezilienciaszintje gyakran alacsonyabb szintet mutat, mint egy olyan gyermeké, akit az élet megpróbált, és túl van már traumákon, de az iskolai teljesítménye ugyanakkor nem tükrözi a képességeit. A megküzdés képessége akkor aktiválódik, amikor az egyén nehéz helyzetbe kerül. Éppen ezért lényeges, hogy a fejlesztése prevenciós jelleggel történjen, hiszen sosem tudhatjuk, mikor lesz rá szükség.

→ *Tudnia kell-e a pedagógusnak arról, milyen nehézségei vannak egy-egy tanulónak?*

→ A diáknak elsősorban az a jó, ha érzi, hogy képes megbirkózni az iskolai feladataival. Nem minden esetben – különösen serdülőkorban – szeretik a gyerekek, ha az iskolában felszínre kerülnek a problémáik, hiszen attól is tartanak, hogy az hogyan alakítja a megítélésüket. Ezzel feltétlenül számolni kell. A legfontosabb a hatékony kommunikáció. Jó, ha a pedagógus empátikus, ha tud a problémákról, esetleg felajánlja a segítségét bizonyos területeken, de tisztázni kell, hogy a tanulás más lapra tartozik, ott el kell érnie a diáknak a szükséges szintet.

Ugyanakkor, ha pozitív az iskolai környezet, akkor a reziliens gyerekek már egészen kicsi koruktól arról számolnak be, hogy van az iskolában valaki, akihez nehezebb élethelyzeteikben bizalommal fordulhatnak.

hogy képes megbirkózni az iskolai feladataival.”

fejlesztési lehetőségei

→ Mit tehet még az iskola?

→ Fontosnak érzem azt is, hogy különböző oktatási tartalmakkal és azon túl közösségépítő vagy közösségformáló programokkal fejlesszék a gyerekek problémamegoldó képességét. Ellensége a rezilienciának az iskolai erőszak, zaklatás, bántalmazás, ami a legjobb teljesítményű, jó családi háttérű gyermek életét is megtudja nyomorítani. A szeretetteljes iskolai közösség kulcsszereplője a pedagógus, akinek csírájában el kell fojtania minden iskolai erőszakot, legyen az verbális, nonverbális, direkt vagy indirekt. A lényeg a megelőzés, azaz már kezdettől oda kell figyelni a gyerekekre.

→ A különféle szemléletformáló rendezvényeknek, programoknak is lehet ilyen hatásuk?

→ Minden, ami csökkenti a távolságot a gyerekek között a pozitív iskolai környezet és a társas támogatás irányába hat. Nagyon fontosak az érzékenyítő programok, így a pedagógusok, az osztályfőnökök, az iskolai szociális munkások, szociálpedagógusok által végzett csoportfoglalkozások a gyerekekkel. Jelentős hatásuk lehet a mentorprogramoknak is, elképzelhető a diákmentorálás is.

→ Mit tehet a pedagógus, ha azt látja, hogy egy tanítványának gondjai vannak, amelyekkel nem tud megküzdeni, de mégsem nyílik meg neki?

→ A reziliencia mérhető. Magyarországon két-háromféle mérőeszköz áll rendelkezésre. Rövid skáláról van szó: a tanulónak húsz egyszerű mondatra kell válaszolnia, szubjektív megélése szerint osztályozhatja egytől ötig, hogyan érzi magát az iskolában. A mérőeszköz a családi háttérre, a kortársaihoz való viszonyára, a barátai támogatására, továbbá az élet értelmébe

vetett hitre és bizalomra is rákérdez. Egy-két kérdés az egészség-magatartással, illetve a devianciákkal kapcsolatos. A mérőeszköz elérhető a pedagógusok számára is (www.mindenholotthon.hu), kitöltése kapcsán felmerült kérdéseik megválaszolásában a Gál Ferenc Főiskola Egészség- és Szociális Tudományi Karának kutatói szívesen segítenek.

→ Mik a pedagógus lehetőségei a megküzdés képességének fejlesztésében?

→ A pedagógus legnagyobb lehetősége a pozitív iskolai környezet alakításában van. Ha ezt megteszi, akkor még mindig lehet a gyermeknek családi problémája, de már így is sokat tett a gyermek megküzdési képességéért. A pedagógusok féltelmeit az okozza, hogy kevés az idejük. Nem a közöny miatt nem foglalkoznak egy-egy problémával nagyobb mértékben, hanem az időhiány miatt. A reziliencia összetett, sokszereplős jelenség, sokan tudnak segíteni a fejlesztésében, így a pedagógusok nincsenek egyedül, hanem egy szakmai team tagjai.

→ Nagyon jó lenne, ha minden iskolában lenne olyan szakember, aki ilyen helyzetekben tud segíteni. Hogy állunk ezen a téren?

→ Ez a rendszer jelenleg kialakulóban van. 2018. szeptember 1-től 1000 főnként a köznevelési intézményekben kell egy óvodai, iskolai szociális segítőnek tevékenykednie. A kötelező szociális továbbképzési rendszer részeként kidolgozás alatt van egy központi oktatási program, amelyet elvégezve hatékonyan tudnak majd segíteni a pedagógusoknak a szakemberek. Az új szakember feltárhatja az osztályon belüli konfliktusokat, majd enyhítheti őket egy csoportfoglalkozás vagy foglalkozássorozat keretében.

KÁLLAI GABRIELLA

FOTÓK: IMRE GYÖRGY

Fényes istenarcok

Az ezredforduló magyar egyházművészetének jelentékeny alkotója, Ozsvári Csaba alkotásai népesítették be a székesegyház kiállítóterét nagyjöjt heteiben.

Az 1963 és 2009 között élt, tragikusan fiatalon elhunyt, Magyar Örökség és Pro Ecclesia Hungariae Díjjal kitüntetett Ozsvári Csaba ötvösművész diplomamunkája, a csempeszkopácsi templomkapu elkészülte óta állhatatosan ragaszkodott az egyházi tematikához. Liturgikus tárgyain – kereszteken, pásztorbotokon, monstranciákon, misekönyv-borítókön – a keresztény szakrális művészet két évezredes örökségét élte tovább.

Hitvalló emberként az isteni jelenlét hirdetését tartotta a művész legfőbb küldetésének. Elsődleges küldetésének nevezte, hogy a megváltó Krisztus arcát megmutassa, szemlélet tárgyává tegye a fémfelületeken. Művészte ebben az értelemben az időtlen megnyilvánulását szolgálja, és esztétikai vonatkozásban is a tradicionális arányok elevenségét bizonyítja. Munkáin egyszerre van jelen a középkori szerzetes mesterek gon-

dossága, amellyel egyéni ambícióikat háttérbe szorítva az örök imádság lelkületét formálták meg az anyagban, másfelől az ikonművészet téren és időn felüli, transzcendens kifejezőmódja, amely az evangélium örök igazságait rögzíti és ismétli el újra és újra, dacolva a múlt idővel.

Ozsvári Csaba, miközben távol tartotta magát az öncélú modernkedés kísértéseit, sikeresen ötvözte liturgikus tárgyain a tradicionális formavilágot a megnyugvást, a tisztaság örök forrásait kereső mai ember rend és rendezettség utáni szomjával. „Minden művészet egyedüli oka és végső célja csak az lehet, hogy a Mindenható Örök Istent dicsőítse, és ezt az eltorzított arcú emberiséget újra fel-emelje Istenhez” – állította alkotói hitvallásában. Letisztult motívumvilága így sohasem merő dekorativitás, ellenkezőleg: a világban megnyilvánuló isteni rend meghirdetése, amelynek szemléletében örömet lel a szem és megbékélést a szív. A szimbolikusan is értelmezhető természeti ornamensek úgy fonják körül Krisztus- és szentábrázolásait, akárcsak az ékítések középkori énekelt latin himnuszainkat. Egyházművészeti alkotásai a szemlélődés, a kontempláció maradandó anyagból és arányokból készült, elmélkedésre indító eszközei.

MARTON ÁRPÁD

Családok XIII. Világkongresszusa

A magyar családpolitika példaértékű

Március 29–31. között az észak-olaszországi Veronában rendezték meg a Családok Világkongresszusát, ahol beszédet tartott Novák Katalin. Az alábbiakban a családügyi államtitkár kongresszuson előadott beszédének egyes részleteit kiemelve összegezzük a magyar családpolitika jelentőségét és nemzetközi fogadtatását.

A családi értékeket lehet pozitívan bemutatni, hangsúlyozni és segítséget nyújtani azoknak a fiataloknak, akik szeretnének családot alapítani

„Európa lassan öngyilkosságot követ el, ha lemondunk keresztény kultúránkról és ezzel párhuzamosan lemondunk arról, hogy segítsük az európai gyermekeknek a megszületését és az európai fiatalok családalapítási támogatását. Mi magyarok, ezt nem nézzük tétlenül. Ezért 2010 óta olyan családpolitikát folytatunk, amely részben jogszabályokkal, részben anyagi ösztönzőkkel, anyagi támogatással, segítségnyújtással, szolgáltatásokkal, illetve a családbarát gondolkodásmódnak a támogatásával igyekszik demográfiai fordulatot elérni és segítséget nyújtani azoknak, akik már most gyermeket nevelnek. Ennek egyik eszköze, hogy anyagi támogatást és szolgáltatásokat biztosítunk, mint pl. a bölcsődei-rendszer, a családi adókedvezmény, a családbarát adózás, vagy éppen a családteremtéshez nyújtott támogatás, továbbá a három évig tartó GYES, illetve a július elsejével bevezetésre kerülő új lehetőségek is, mint a babaváró támogatás. Ezentúl nagy szerepet játszik az is, hogy családbarát mentalitást segítsünk kialakítani Magyarországon.”

Az államtitkár asszony fotója a kongresszus honlapján

Vezető szerepet értünk el a családtámogatások terén a világban

„Ennyire összetett, kilenc éve következetesen folytatott családpolitika, amely az élet minden területén megjelenik, nem jellemző más országokban. Úgy látszik, hogy ez a magyar családpolitikai modell bejárta a világ nagyon sok részét. Bár nem volt ez a célunk, mégis vezető szerepet értünk el a családtámogatások terén nemzetközi szinten is. Nagyon nagy figyelem irányul a magyar családpolitikára és mi igyekszünk Magyarország jóhírét vinni mindenhová, ahová lehetséges.”

Amíg Magyarországon húsz százalékkal nőtt, addig Olaszországban tíz százalékkal csökkent a gyermekvállalási kedv

„Olaszországban is drámaian csökkent a születések száma, több olasz városban pedig soha nem látott alacsony szintre jutott. Míg Magyarországon az elmúlt években 20 százalékkal nőtt a gyermekvállalási kedv és húsz éve nem látott szintre emelkedett, ugyanebben az időszakban Olaszországban tíz százalékkal csökkent ugyanez a mutató. Igaz ez a házasságkötésekre is. Magyarországon közel másfélszeresére nőtt a házasságkötések száma, Olaszországban ugyanebben a periódusban 12 százalékkal csökkent. A válások Magyarországon jelentősen csökkentek, Olaszországban viszont 70 százalékkal emelkedett a válások száma az elmúlt években. Tehát látszik az, hogy ellentétes folyamatok zajlanak és ez aggodalomra ad okot Olaszországban. Európa többi országában is hasonló a helyzet. Ma már nincs egyetlen európai ország sem, amely képes lenne akár csak az önfenntartásra, ahol elegendő gyermek születne ahhoz, hogy legalább annyian maradjanak, amennyien vannak...”

SOMOGYI VIKTÓRIA, VATICAN NEWS

A futball mellett is fontos a tanulás

A személyes karakter és a gyors gondolkodás lehet a kulcs a jövőt illetően Kertész Dániel és Mészáros András szerint. A Szeged–Grosics Akadémia „A” U19-es csapatának két tagja nem titkolta, a futball mellett azért tervezik a „civil” életet is, az érettségi után mindketten folytatni szeretnék tanulmányaikat.

FOTÓ: SZABÓ ZOLTÁN

Kertész Dániel és Mészáros András

Erős ellenfelekkel mérkőzött tavasszal a gyulai gárda, a Pécs, az UTE és a Vidi egyaránt a korosztály legjobbjaihoz tartozik. Ősszel nulla, tavasszal viszont négy pontot is szerzett a csapat a kiemelt NB II-es bajnokság legjobbjai ellen.

– Az egész csapat minden héten részt vett egy közös foglalkozáson Szántai Leventével, az akadémia pszichológusával. Itt meghatároztunk egy célt, hogy több pontot szerzünk, jobb eredményeket érünk el. Különböző feladatokat oldottunk meg, és sokszor volt szó arról, hogy milyen fontos a kölcsönös tisztelet – mondta a támadó Mészáros András.

A két fiatalember már a felnőtt futball előszobájában áll, sokak véleménye

szintén ez pont az az időszak, amikor a magyar játékosok a leginkább lemaradnak az erősebb futballkultúrákban edződő társaikhoz képest.

– Szerintem a legfontosabb az, hogy egy játékosnak legyen karaktere. Ha van, akkor könnyebben érvényesülhet a felnőttek között, ha nincs, akkor

elnyomják – akár már a korosztályos csapatokban is. Kapusként úgy látom, hogy több idő szükséges ahhoz, hogy az ember bekerüljön a felnőtt csapatba, ami jó lenne, ha a Szeged–Grosics Akadémia lenne. Kell hozzá szerencse is, mert ott már nem elég, ha az ember fizikailag rendben van, fejben is ott kell lenni – jegyezte meg Kertész Dániel.

Mészáros András szerint a magyar fiatalok leginkább gondolkodásban vannak lemaradva, mert a felnőttek között sokkal gyorsabban kell jó döntéseket hozni.

A két Gyulán tanuló fiatalember nemcsak a labdarúgásra építi a jövőt, mindketten tudják, hogy a tanulás is fontos, a most megszerezhető megfelelő végzettség elengedhetetlen a jövő szempontjából.

Mészáros András a Göndöcs Benedek Középiskolába jár, és idén érettségizik. Azt mondta, a sikeres vizsgák után szeretne még egy évet az iskolapadban tölteni – ugyanitt folytatná tanulmányait, és edzői végzettséget szerezne.

Kertész Dánielnek még egy éve van az érettségiig, ő a Karácsonyi János Gimnáziumba jár. Úgy tervezi, az érettségi után egy évet a nyelvtanulásra szánna, majd egy sikeres felvételi után szívesen tanulna tovább valamegyetemen – leginkább a történelem érdekli.

CSISZÉR ÁRON

Folyamatos az edzői kar fejlesztése

2017 nyarán indult el a Szeged–Grosics Akadémiánál dolgozó szakemberek képzése. Ma már azt lehet mondani, hogy nemcsak rendszeressé váltak ezek az alkalmak, hanem a gyakorlati munka során is egyre több elem megjelenik abból, ami ezeken elhangzik. Halász László szakmai vezető elmondta, a klub Szegeden és Gyulán dolgozó edzői mellett a partneregységek képviselői is részt vehettek a képzéseken, melynek az a legfontosabb célja, hogy emeljük a szakmai munka színvonalát.

Kulturális mozaik

Dóm Művészeti Szalon

Eperjes Károly Kossuth-díjas színművész magyar költők istenkereső és istenes verseit fősorakoztató előadóstíjjel indult útjára a székesegyház altemplomában a Dóm Látogatóközpont új pódiumest-sorozata, amely irodalmi értékű kamaraprodukciókkal kívánja gazdagítani a helyszín liturgikus és turisztikai kínálatát. A sorozat részeként művészettörténeti előadást hallhattak az érdeklődők Rembrandt Jézus-ábrázolásának rejtelméről és szakvezetés keretében tárultak föl a Dömötör-torony Aba-Novák-freskóinak rejtelmek. A sorozat folytatásában egyebek mellett *Bencze Ilona* és *Hűvösvölgyi Ildikó* előadóstíjére várják a nagyérdeműt.

Egy ismeretlen ismerős – díszkiadás Tömörkény István korai íásaiból

A mindmáig legjelentősebb alföldi író, *Tömörkény István* munkásságának kevésbé ismert területét reprezentálja a vallomás című, nemrégiben megjelent gyűjtemény. Tömörkény patikussegédi működésével egyidejűleg, külsős munkatársként alapozta meg hírlápirói és irodalmi pályafutását. En-

nek első szakasza 1884 és 1888 közé tehető, amikor a fiatal író az igen olvasott Szegedi Híradó hasábjain jelentkezett első próbálkozásaival a tárcanovella és a karcolat műfajában. Bedolgozó, majd 1886-ban belső munkatársként Tömörkény a kor elvárásainak megfelelően egyszerre vett részt a napilapi cikkek összeállításában és írta irodalmi babérokra törő apróságait. Témát hol a hírovtat aktualitásai és a rendőrségi tudósítások, hol hétköznapi élményei szolgáltattak számára, és bár e korai alkotói periódus még nem mutatja föl maradéktalanul a nagy parasztpikus összes írói erényét, megcsillan bennük Tömörkény természetlírája, mély embersége és ironiától sem mentes humora. Külön becse a szép kivitelű, keménytáblás kötetnek, hogy az írásokhoz a szegedi Tömörkény István Gimnázium és Művészeti Szakgimnázium képzőművészet-növendékei készítettek illusztrációkat, fölmutatva a tömörkényi szellemiség, irodalmi hagyaték folytonosságát és elevenességét.

Búcsú a költők alkotótársától

Életének hetvenharmadik esztendejében letette a tustollat és a pasztellceruzát *László Anna* szentesi születésű szegedi grafikus- és zománcművész. Ahogyan munkáját is csöndben, visszahúzódóan végezte, búcsúja is váratlanul érte mindazokat, akik örömmel töltöttek kifinomult, érzékeny vonalvezetésű munkáinak vizuális lírájában. Tíz nappal korábban nyílt meg utolsó kiállítása, és mint mindig, ebben az évben is készült a nyári zománcművész. Lírai alkata és irodalmi vonzalmi munkáiban is a csöndben föltárló, éteri tartalmak felé irányították érdeklődését. Természeti lát-

László Anna grafikája

FOTÓ: MARTON ÁRPÁD

ványból táplálkozó kompozícióin a létezés finom szöveteit, halk rezdüléseit kereste előszeretettel. Amikor épp nem kedves költőit, Juhász Gyulát vagy Radnóti illusztrálta értő és alázatos módon, László Anna olyankor is költészetet: etűdöket és himnuszokat teremtett vonalakból és finom árnya-

latokból. Zománcain olyasmire volt képes, amire csak kevesen a műfajban: a puhaság és a bensőségesség érzeteit örökítette meg az élettelen agyagban, a lét többretegűségét, a lélek érintését láttatva a hideg fémfelületen. Utolsó útja mestere, Tápai Antal és rajongásig tisztelt költője, Juhász Gyula közelébe vezette a Belvárosi temetőben.

Huszonegyedik századi passió

Ötödik alkalommal vitte színre immár hagyományos nagyheti passiójátékát a Liget Társulat. Az odaadó műkedvelőket és önzetlen szakmabelieket közös törekvésben egyesítő színjátszókör az újszegedi Szent Erzsébet Plébániatemplomnak otthont adó Erzsébet-ligetről kapta elnevezését. Első keresztúti játékuk is ott került színre a platánok árnyékában, de évről évre megtöltötték érdeklődőkkel az Alsóvárosi Ferences Látogatóközpontot és a Kisszínházat is. Előadásuknak ezen a húsvéton az alapításakor katolikus kultúrotthonnak szánt Bálint Sándor Művelődési Ház biztosított helyszínt. A társulat vezetője, *Kaj Ádám* költő-író-rendező a szenvedéstörténet színrevitele során érzékeltető módon ötvözi a passió-előadások középkortól fogva hagyományos elemeit és a modern ember reflexióit a Megváltás egyetemes eseményére.

M. Á.

Tömörkény István szobra a szegedi Móra-parkban (Tápai Antal alkotása)

185 éve került a Csanádi Egyházmegye élére Lonovics József

Akit egyszerre ismert el Metternich és Kossuth

Konzervatív volt, de mindig kiállt a nemzeti ügyek mellett – még Haynauval szemben is megvédte a törvényes magyar forradalmat, aki 1849-ben legszívesebben felakasztatta volna. Lonovics József 1834 tavaszától 1848 nyaráig volt a Csanádi Egyházmegye püspöke.

1793. január 31-én született Miskolcon. Az egri szeminárium elvégzését követően 1815-ben szentelték pappá. 1830-tól az egri káptalan követe az alsótablán. A hét nyelven kiválóan beszélő Lonovicsra itt figyelhetett fel I. Ferenc király, aki őt kérte csanádi püspöknek, habár neve nem volt ott a primás által ajánlott első három személy között.

Püspökként már a felsőtablán szólalt fel, a reformkorban Deákhoz hasonlították szónoklatait: Kossuth felismerte tehetségét, Metternich kimondta, hogy „ritka tekintélynek örvend”, XVI. Gergely pápa pedig így fogalmazott: „Csodálom buzgóságát, tehetségét, tudását”. 1840–1841-ben sikerrel tárgyalta Rómában a vegyes házasságok ügyében. A közvetítése után meghozott pápai döntés nyomán az országgyűlés törvénycikket fogadott el. Ennek értelmében a protestáns pap előtt kötött vegyes házasságok is érvényesek lettek.

Egyházmegyéjében huszonhárom plébániát alapított, a tanyasi iskoláktól a tanítóképző létrehozásáig az oktatás minden szintjére figyelt. Bejárta egyházmegyéjét, figyelme minden apró részletre kiterjedt az istentiszteletek rendjétől a plébánia népén át a bábáig – ezek a jegyzőkönyvek ma már értékes helytörténeti források. Pásztorleveleit már a nyelvtörvény bevezetése előtt magyarázta küldte szét, kiállt az egyházi autonómia és a sajtószabadság mellett, de mindvégig megmaradt konzervatív embernek. A püspökök nevében, „engedve a tisztelt rendek hazafiúi felszólításának,” ő mondott le 1848. március 18-án a tizedről, habár tudta, hogy a dézsma kiesésével jövedelmeik jelentős részét elvesztik az egyházmegyéék. Ugyanebben az időszakban felszólította papjait, hogy segítsék a békés átalakulást. A változások elfogadása után díszbédet tartott, ahol Haynau kimondta, szerinte érvénytelenek az áprilisi törvények. Válaszában Lonovics

Lonovics József püspök

ezeket a vádakat alaptalannak nevezte, és rámutatott, hogy az új törvényeket „minden honpolgárnak – legyen az civil vagy katona állomású – kötelessége betartani”.

1848 nyarán egri érseki kinevezése nem érkezett meg, ezért hivatalát sem foglalhata el. A szabadságharc leverése után sem a díszbédet, sem a forradalom melletti további kiállását nem felejtette el Haynau, aki állítólag azt mondta, hogy „nagy lelki gyönyörűséggel akasztottam volna fel egy katolikus püspököt, a legszívesebben pedig azt az önhitt Lonovicsot”. Az érseket börtönbe zárták, majd lemondatták címeiről, a melki apátságba kellett vonulnia. Később Bécsbe engedték, Széchenyivel újból felélesztette kapcsolatait. 1860-ban térhetett haza, 1866-ban kalocsai érsekké nevezték ki, de hivatalát betegsége miatt nem foglalhata el, és a következő évben elhunyt.

Saját kortársai úgy gondolták, hogy Gellért méltó utódát nem fogják elfeledni, ezzel szemben csak az utóbbi évtizedekben emlékeznek meg róla rendszeresen. Márkón 1993-ban avatták fel az emléktábláját, melyet az évfordulókon mindig megkoszorúznak.

TÓTH MARCELL

Lőw Immánuel feltámasztása

Lőw Immánuel szigorú tekintete az árkádok alatt szembe néz a szegedi dóm főbejáratával, az épület háta mögött pedig egy megbillent csónakból szinte kisiklik. A szegedi Tarján-városi Szent Gellért-templom kapuján jó társaságban, a híres szegediek között, szerény érem hirdeti a híres szegedi tudós rabbi emlékét.

A két szobor jól szemlélteti az európai híru rabbi életének elejét és végét. Az is furcsa, hogy a többi szegedi nagyság nevét még utca névtábla is hirdeti, de az Új zsinagóga építőjéről Lőw Immánuelről mindeztidig nem neveztek el utcát. Ezért is tiszteletreméltó teljesítmény *Hidvégi Máté és Ungvári Tamás* emlékkönyve: Lőw Immánuel válogatott művei (Scolar 2019), mely nem csak emléket állít a tudósnak, hanem meg is szólaltatja válogatott magyar beszédei és tanulmányai segítségével. A könyv egyharmadát teszi ki egy részletes, több évtizedes levéltári kutatásra épülő igen alapos életrajz.

A könyvnél is még sokkal gazdagabb az a dokumentum és tanulmány gyűjtemény, amely az interneten található és a tervek szerint még tovább fog gyarapodni, amely Lőw örökséget gondozza és a *low-heritage.hu* weboldalon mindenki számára hozzáférhető.

Aki röviden meg akarja írni Lőw Immánuel változatos és eseményekben gazdag életét, nagyon nehéz feladatra vállalkozik. Magyarországon leghíresebb rabbija, aki nyolc nyelven beszélt és Európa-híru filológus volt, szinte második nyelvújítóként vonulhatna be a történelembe, ha jobban ismernék magyar nyelvű prédikációit. Jó kapcsolatot ápolt Kreminger Antal szegedi apáttal és Hajnald Lajos bíborossal. Ferenc József is meglátogatta őt otthonában.

Többször is bebörtönözték igazságtalanul Szegeden, majd 1927-től ő volt a neológ zsidóság felsőházi képviselője a magyar parlamentben Budapesten. Pesten hunyt el 90 éves korában a holokauszt által meggyötört, csontsoványan és teljesen megvakulva.

A sokakat tanító rabbi temetésén a vészkorszak félelmei miatt a családon kívül csak Scheiber Sándor, a híres tanítvány volt jelen. Értelmetlen tragédiája ez annak az embernek, aki a magyar zsidóság aranykorának legkarakterisztikusabb egyénisége volt, akihez vezető tudósok zarándokoltak el, akinek tudományos dolgozatainak száma

550 fölött van, és aki mégis számos előkelő egyetemi állást és Szegednél híresebb városok hitközségének meghívását utasította vissza, annyira szerette ezt a várost.

1920. április 23. és 1921. január 21. között házi őrizetben írta meg leghíresebb művét a „*Die Flora der Juden*”-t. A holland királyi ház és a nemzetközi közvélemény tiltakozására Horthy Miklós megszüntette az ellene indított méltatlan eljárást. Idézzünk fel néhány mondatot beszédeiből!

Deák Ferencről 1876. február 6-án mondott beszédet. A beszéd bevezetésében Dániel prófétára utal, aki Babel királyával szembeszállt. „*Isten lelke ihletése voltak Deák Ferencben, a Gondviselés küldötte őt nekünk, és megtartotta, míg az egész nemzet előismeré.*” Kossuth Lajosról így emlékezik meg Orosházán 1894. április 5-én: „*A ti atyáitok fiai pedig, Izraelnek egész háza, sirassák a tüzet, amelyet gyújtott az Úr, azt a nagy sebet, melyet hazafias érzésünkön, büszkeségünkön ejtett, midőn elvette e nemzetből a nemzet nagy fiát, Kossuth Lajost.*”

Eötvös Károlyról ezt írta: „*Magvas volt beszédje, de behízsgáló, megnyerő, lebilincselő volt előadása. Játsszi, tréfás, derűs volt adomás ajakának mosolya derítő, könnyűd pergése...*”

Széchenyi István grófot így jellemzi: „*Forradalmár volt Széchenyi az előjogokkal szemben. A rendi országból, polgári országot akart teremteni. Főúri hagyományával összeütköztek forradalmár átlátásai. Elnyomó réteg fölé emelkedett főnemes indult az elnyomottak megmentésére.*”

A kötetben Ungvári Tamás közli még az Ágai Adolf írásából készült szöszedetet, amelyben ennek a korának sajátos pesti politikai zsargonját rögzítette Lőw Immánuel. Olyan kor jeles egyénisége volt, amelyben a vezető zsidók és keresztények Szegeden békésen működtek együtt a város felvirágoztatásán.

BENYIK GYÖRGY

140 éve volt a szegedi nagy árvíz

Az ország több részéről, de még határainkon túlról is érkeztek vendégek arra a rendezvényre, melyet a szegedi Dóm téren tartottak. A várost 140 éve, 1879-ben tette szinte a földdel egyenlővé az ár, erre – immár másfél évtizede – a cserkészek is megemlékeznek. A közel ezer résztvevőre számolt érdeklődés várt, az ökumenikus istentisztelet mellett a szervezők sok játékos programmal készültek. Ezen a cserkészek mellett a szegediek is részt vehettek, sokan éltek is a lehetőséggel, és kipróbálták a szabadulósobát, az íjászatot, vagy éppen elidőztek egy kicsit a kovácsnál.

– Szeged újjászülését helyeztük a középpontba az összefogás és az együttműködés erejével – mondta *Blazsev Zsófia* szervező.

A hite tartotta meg 100 évig a dombiratosi Nyerges Máriát

– Sok mindent átéltem, kibírtam. A hit volt az, ami megtartott, életemet Istennek szenteltem. Ez a száz év igazi kegyelem! Boldog vagyok, hogy az egyházat szolgálhattam – mondta az 1919. április 5-én született *Nyerges Mária* a Toronyiránynak. Manyika

FOTÓ: DÉVÉNYI ENDRE

nén a dél-békési Dombiratoson született katolikus családban, négy testvére volt. A család nehezen élte meg az első világháborút követő román megszállást, és megszenvedték a második világháború végén a szovjetek bevonulását is. Az akkoriban varrónőként dolgozó Nyerges Máriának

egy időre a faluból is menekülnie kellett. Visszatérve hamarosan egyházi szolgálatba állt, az akkori plébános, Gönczi Károly taníttatta ki kántornak. E minőségben 1963-tól 1998-ig dolgozott. A 90. és a 95. születésnapján még saját lábán ment a templomba, most már kevesebbet bír, több gondoskodásra van szüksége, de korához képest jó erőben és szellemi állapotban van. Otthonában sokat imádkozik, elsősorban másokért.

„Keresztény Közéletért” emlékérmet adományoztak Kozma Gábornak

A Gál Ferenc Főiskola rektorának a Varga László kereszténydemokrata politikusról és drámaíróról elnevezett és őt ábrázoló díjat március 22-én adták át a kecskeméti Cifrapalota Pávás termében. Az idei kitüntetettek között volt még *Harrach Péter* országgyűlési képviselő, *Sági Lajos* plébános, *Szabó Mihályné* kecskeméti KDNP-titkár és *Pásztai András* önkormányzati képviselő. A díjazottakat *Kiss-Rigó László* szeged-csanádi püspök és *Mák Kornél*, a KDNP Bács-Kiskun megyei elnöke köszöntötte.

Négyoldalú együttműködési megállapodás

2019. február 19-én Szegeden, a főiskola Klebelsberg-termében *Kiss-Rigó László* püspök, *Kozma Gábor*, a Gál Ferenc Főiskola rektora, *Polyák Zolt* rendőr dandártábornok, *Békés megye rendőrfőkapitánya* és *Dakos József* rendőr dandártábornok, Csongrád megyei rendőrfőkapitány kézjegyével látta el azon hivatalos dokumentumot, amelyben a *Társadalmi biztonság – prevenció ismeretek* címmel Szegeden és Szarvason indult kurzusok lebonyolítását vállalták. Az együttműködési megállapodással lehetőség nyílik arra, hogy a főiskola óvodapedagógus és tanító, valamint hitéleti szakos hallgatói, illetve mindazok, akik az egyházmegye plébániáin, a köznevelési, gyermekvédelmi, szociális, karitás intézményeiben vagy máshol végzik munkájukat, meg-

kapják azokat az alapvető általános biztonsággal, bűn- és balesetmegelőzéssel kapcsolatos ismereteket, amelyeket hasznosítani tudnak munkájuk során. A kurzus a gyakorlatban is megismerteti a katasztrófavédelem, a mentőszolgálat és a rendőrség munkáját és mindazt, amit a szakszerű segítségük igénybevételéig is tenni kell a rászorulókért.

Patrónusi klub a Szokeresznél

Baks település fiataljainak részvételével tartotta meg a félév első patrónusi klubját március 30-án a Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium. *Rák Ágnes*, a program koordinátora elmondta, a patrónusi program alapvető célja elérni és felkarolni azokat a hátrányos helyzetű és/vagy roma származású fiatalokat, akik jó eredménnyel végzik a tanulmányaikat, de támogató háttér hiányában továbbtanulásuk veszélybe kerülhet. Az ismerkedés és a célkitűzések felvázolása után *Kállai Ákos*, a Szegedi Nemzeti Színház színházpedagógusa tartott drámafoglalkozást a fiataloknak.

Médiakonferenciát rendeztek Szegeden

Az önkéntesek mellett a plébániák kommunikációt segítő munkatársai vettek részt azon a szegedi konferencián, melyen aktuális, a médiát érintő ügyekkel foglalkoztak. Az esemény fontos célja volt, hogy az érintettek megosszák egymással tapasztalataikat, és erősítsék kapcsolataikat.

– Jelen kell lenni a digitális világban, jól kell ismerni az adott eszköz sajátosságait, merni kell feltenni kérdéseket, kezdeményezni – hangsúlyozta *Aczél Petra* kommunikáció-

kutató. Szót ejtett a legkedveltebb webloldalokról is. Elmondta, a mai kor embere állandó készenlétben, folyamatos információáradatban él, pont ezért válhat egyre nehezebbé az igaz és a jó hír megtalálása.

A résztvevők hatékony tanácsokat és gyakorlati segítséget kaptak a kommunikációhoz, *Benyik György*, Szeged-Tarjánváros plébánosa pedig a közelmúltban elhunyt *Lang János* rádiós újságíróra emlékezett.

Vadgazdálkodási technikus képzés indulhat ősztől Békésen

A tervek szerint már idén szeptembertől elindulhat a kétéves képzés a Gál Ferenc Főiskola Békési Szakképző Iskolájában – derült ki a vadászszövetség és a vadászkamara területi szervezetének közgyűlésén. A kormányhivatal, a szakmai szervezetek és a Gál Ferenc Főiskola együttműködésének köszönhetően valósulhat meg a hiánypótló, vadgazdálkodási technikus képzés az intézmény Békési Szakképző Iskolájában.

– Mi vidékben gondolkodunk, a vidék megtartó erejét nemcsak társadalmilag, hanem hasznos képzésekkel is igyekszünk növelni. Ezért természetes, hogy a mezőgazdasági termelés mellett a vadgazdálkodásra, az aranykalászos gazdaképzés mellett a vadász képesítést is nyújtó vadgazdálkodási technikus képzésre is gondolunk, akár már 2019 szeptemberétől – mondta *Kozma Gábor* rektor. Hozzátette, e hivatásképzés a magas szintű szakismeretek mellett a nevelés terepének is számíthat. A Békés Megyei

Kormányhivatal 2019-et a *Vadászat* éveként tartja számon. Ez alkalomból számos programot biztosítanak egész évben annak érdekében, hogy közelebb hozzák és megismertessék a vadászatot, a vadásztársadalmat. *Takács Árpád* kormány megbízott kijelentette, e sport „nem csupán úri passzió, hanem komoly gazdasági értékkel bíró tevékenység, mely kihatással van a megye népességmegtartó erejére.”

A GFF Békési Szakképző három diákja az országos döntőben

Az Országos Szakmai Tanulmányi Verseny döntőjébe jutott az egyházmegye főiskolájának fenntartásában működő békési szakképző iskola három tanulója. A mezőgazdasági gépésztanulmányok versenyének országos döntőjébe bejutott 18 diák közé került *Kiszely Péter Zoltán* és *Kis Péter* (felkészítő tanáraik: *Szládek László*, *Ardeleán György* és *Bálint Imre*), a mezőgazdasági technikusok versenyének 15 fős országos döntőjébe pedig *Bóné Zsombor Sándor* került be (felkészítő tanárai: *Szlota József* és *Lukácsné Szűcs Katalin*).

Papi teremlabdarúgó Európa-bajnokság

Nyolcadik helyen végzett a magyar válogatott a Montenegróban rendezett papi teremlabdarúgó Európa-bajnokságon.

Mint ismeretes, a magyar papi válogatott a 2018-as, Bresciában rendezett Európa-bajnokságot a 4. helyen zárta, amely az együttes eddigi legjobb eredménye volt. A bravúr sajnos az idén elmaradt, nem sikerült előre lépnie a kissé átszervezett nemzeti csapatnak. A kontinensviadal végeredménye: 1. Portugália, 2. Bosznia-Hercegovina, 3. Lengyelország, 4. Horvátország, 5. Szlovákia, 6. Románia, 7. Koszovó, 8. Magyarország, 9. Szlovénia, 10. Ukrajna, 11. Ausztria, 12. Fehéroroszország, 13. Olaszország, 14. Montenegró, 15. Csehország, 16. Albánia, 17. Szerbia. A magyar csapat összeállítása: *Grunda Dávid*, *Fejes*

Csaba, Gorcsa Péter, Kocsis Dániel, Farkas László, Portik Lóránt, Rockenbauer Barnabás, Szabó Tamás, Stefán Zoltán, Veress Zoltán, Tracsek Oszkár, Tócsi Bálint. Edző: *Bozóky Imre*.

Bozóky Imre edző így értékelte a montenegrói kontinenstornát:

– Nagyon jól játszottunk a selejtezőmeccseken, szépen meneteltünk a csoportunkban. Az EB fordulópontja számunkra a portugálok ellen találkozó volt, ahol a rendes játékidőt 1–1-gyel zártuk, ám büntetővel ki kaptunk. Egyetlen büntető hiányzott ahhoz, hogy a legjobb négy között folytassuk a küzdelmet. Ez a meccs sokat kivett a játékosokból, és a vereség megtörte a lendületünket. A 8. hely nem hangzik igazán jól, de most ez így alakult. Mindennek ellenére látok előrelépést a csapat játékában, amely biztató lehet a jövőre nézve.

A soron következő papi futsal Európa-bajnokságnak Prága ad otthont, 2020. február 17–20. között.

A Szent László foci-tornán harmadszorra is mindenki nyert

A Pasztoriális Helynökség Család-KözPontja által szervezett, a *Szent László-évben* indult labdarúgó torna folytatásaként megrendezett küzdelem március 23-án – Szent József ünnepéhez kapcsolódva – öt csapat részvételével zajlott a szegedi Karolina Gimnázium tornatermében. A torna célja az volt, hogy férfiak számára szóló közösségi alkalmakat teremtsenek. Az esemény a szurkolóknak köszönhetően is emelkedett hangulatban telt, az egyházi közösségekből, plébániákról érkező csapatok végig küzdelmes mérkőzéseket játszottak. Alaposan el is fáradtak, így a meccseket követően jóízűen fogyaszthatták el a pörköltet.

A szervezők hangsúlyozták, hogy minden résztvevő győztesnek számít. A dobogó aljára a Mórhalmi Apukák csapata ért fel, második lett a makói Szent István Egyházi Általános Iskola és Kollégium SZIGNUM csapata, míg a vándorkupát a Szeged-Belvárosi Plébánia szerezte meg.

FOTÓ: SZABÓ ZOLTÁN

Egyházmegyei zarándoklat és találkozó mindenki**NEK** 2020

időpont: 2019. május 25.
cél: Óföldreák

Regisztrálni a **www.corunum2020.hu** oldalon
a Zarándoklat MindenkiNEK menüpont alatt lehet.